

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

Çukurova University

Journal of Faculty of Divinity

Cilt 11

Sayı 2

Temmuz-Aralık 2011

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ISSN: 1303-3670

Sahibi

Prof. Dr. Ali Osman Ateş (Dekan)

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Hasan Kayıklık (Başkan)

Doç. Dr. Bekir Tatlı, Doç. Dr. Nuran Öztürk,

Yrd. Doç. Dr. Hakan Çoşar, Yrd. Doç. Dr. Yusuf Gökalp

Redaksiyon ve Dizgi

Doç. Dr. Bekir Tatlı, Suat Aslan

Yazışma Adresi

Çukurova Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Balcı Kampüsü, 01330 Sarıçam/Adana

ilahiyatdergi@cu.edu.tr

Makalelerin bilim, dil ve hukuki bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir.

Ç. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi hakemli bir dergi olup yılda iki defa yayımlanır.

Yayın tarihi: Mayıs 2012

Bu sayı Çukurova İlahiyat Eğitimi Destekleme ve Geliştirme Derneği tarafından yayımlanmıştır.

Danışma Kurulu

Doç. Dr. Adem Apak, Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet İnam, Orta Doğu Üniversitesi

Prof. Dr. Dilek Batislam, Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Halis Albayrak, Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. İsmail Yiğit, Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Bayraktar, Yeditepe Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa Ünal, Erciyes Üniversitesi

Prof. Dr. Nevzat Aşık, Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Recep Kaymakcan, Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Saffet Köse, Selçuk Üniversitesi

Bu Sayının Hakemleri

(Hakemlerin isimleri unvan gözetilmeden harf sırasına göre dizilmiştir)

- Prof. Dr. Adnan Demircan, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Ahmet Hakkı Turabi, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Ali Durusoy, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Yrd. Doç. Dr. Arif Demir, *Yıldırım Beyazıt Üni. Türk Mûsikisi Devlet Konserv.*
Prof. Dr. Enbiya Yıldırım, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Fatih Yahya Ayaz, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Fazlı Arslan, *Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi*
Yrd. Doç. Dr. Ferhat Yılmaz, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Yrd. Doç. Dr. Hakan Çoşar, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Halim Öznurhan, *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Hasan Kayıklık, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Hüseyin Certel, *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. İbrahim Emiroğlu, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. İsmail Köz, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Kadir Albayrak, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. M. Akif Özdoğan, *Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Mehmet Katar, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Mehmet Özşenel, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Muhammet Yılmaz, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Mustafa Ünal, *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Ramazan Buyrukçu, *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Ramazan Ege, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Recai Doğan, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Recep Kaymakcan, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Recep Yaparel, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Prof. Dr. Rıza Savaş, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Yrd. Doç. Dr. Ubeydullah Sezikli, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Yakup Civelek, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*
Doç. Dr. Zafer Kızıklı, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*

İÇİNDEKİLER

• MAKALELER

Prof. Dr. Zeki Salih ZENGİN

Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Kur’an Kurslarının Kurulması ve Gelişimi 1

Doç. Dr. Asım YAPICI

Kuramdan Yönteme “Ruh Sağlığı-Din” Çalışmalarında Karşılaşılan Güçlükler..... 27

Yrd. Doç. Dr. Ferhat YILMAZ - Doç. Dr. Tahsin DELİÇAY

Tek Dilli ve İki Dilli Sözlükler (Arapça-Türkçe)..... 65

Yrd. Doç. Dr. Musa ALP

Farklı İki Açıdan Arapça: Fusha ve Avamca..... 89

Yrd. Doç. Dr. Halil İMAMOĞLUGİL

Kilisli Abdullah Efendi’de Kıyasın İşlenişi 113

Yrd. Doç. Dr. Ramazan ADIBELLİ

Katolik-Laik Tartışması Bağlamında Ortaya Çıkan Bir Disiplin Olarak Fransa’da Dinler Tarihinin Oluşum Süreci 153

Öğr. Gör. Dr. Cemal KARABAŞOĞLU

Makāsıdu’l-Elhân’daki Organolojiye Dair Bilgiler 199

Arş. Gör. Dr. A. Başak HARMANCI

Türk Mûsikîsinde Seyir Kavramı ve Yeni Bir Form: Seyr-i Nâtık..... 223

Dr. Eyüp ÖZTÜRK

Araplar ve Osmanlı Hanedanı: Mer'î b. Yusuf Örneği..... 249

Arş. Gör. Ekrem YÜCEL

Suriye Yüksek Öğretiminde Hadis (Şam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Örneği)..... 287

• **ÇEVİRİ ve ESER TANITIMI**

Nicholas RESCHER - Çev. Yrd. Doç. Dr. Halil İMAMOĞLUGİL

“Varlık Bir Yükleme Midir?” Sorusu Üzerine Fârâbî 319

ESER TANITIMI 325